

IFLA INTERNETO MANIFESTAS*

Nevaržoma prieiga prie informacijos yra esminė laisvei, lygybei, visuotiniam supratimui ir taikai.

Tarptautinė bibliotekinių asociacijų ir institucijų federacija IFLA tvirtina:

- intelektualinė laisvė yra kiekvieno asmens teisė laisvai reikšti savo nuomonę ir teisė ieškoti bei gauti informaciją; tai demokratijos esmė ir bibliotekos paslaugų pagrindas
- laisva prieiga prie informacijos bet kokiose laikmenose ir nepaisant valstybių sienų, yra pagrindinė bibliotekos ir informacijos specialistų atsakomybė
- nevaržoma prieiga prie interneto bibliotekose ir informacijos tarnybose yra bendruomenių ir individų laisvės, gerovės ir klestėjimo sąlyga
- visos prieigos prie informacijos srauto kliūtys turi būti pašalintos, ypač tos, kurios skatina nelygybę, skurdą ir nusivylimą.

Laisva prieiga prie informacijos, internetas, bibliotekos ir informacijos tarnybos

Bibliotekos ir informacijos tarnybos yra gyvybinės institucijos, kurios sujungia žmones su ieškomais pasauliniais informacijos ištekliais, idėjomis ir kūriniais. Bibliotekos ir informacijos tarnybos padaro prieinamais turtingą žmonijos raiškos ir kultūrų įvairovę nepaisant to, kokioje laikmenoje ji užfiksuota.

Pasaulinis interneto tinklas įgalina individus ir bendruomenes visame pasaulyje, nuo mažiausių ir atokiausių kaimų iki didžiausių miestų, turėti lygią prieigą prie informacijos asmeniniam tobulėjimui, lavinimuisi, kultūriniam turtingumui, ekonominei veiklai ir informuotam dalyvavimui demokratijoje. Kiekvienas gali pademonstruoti savo interesus, žinias ir kultūrą visam pasauliui.

Bibliotekos ir informacijos tarnybos atveria pagrindinius vartus į internetą. Kai kuriems jos siūlo patogumą, rekomendacijas ar pagalbą, tuo tarpu kitiems – tai vienintelės prieigos prie informacijos vietos. Jos šalina atskirtį, atsiradusią dėl šaltinių, technologijų ar ugdymo sąlygotų skirtumų.

Laisvos prieigos prie informacijos internete principai

Prieiga prie interneto ir visų jo šaltinių turi atitikti Jungtinių Tautų Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos reikalavimus, ypač 19 straipsnį: kiekvienas žmogus turi teisę į įsitikinimų ir jų reiškimo laisvę, kuri apima teisę nekliudomai laikytis savo įsitikinimų ir teisę ieškoti, gauti ir skleisti informaciją ir idėjas nepriklausomai ir nuo valstybių sienų, ir nuo to, kokiomis priemonėmis jos būtų išreikštos.

Internetas teikia pasaulinę susisiekimo galimybę kiekvienam žmogui. Todėl ši prieiga neturėtų tapti ideologinės, politinės, religinės cenzūros ar ekonominių barjerų objektu.

Bibliotekų ir informacijos tarnybų pareiga aptarnauti visus bendruomenės narius nepaisant amžiaus, rasės, tautybės, religijos, kultūros, politinės priklausomybės, fizinės ar kitos negalios, lyties, seksualinės orientacijos ar kitų kriterijų.

Bibliotekos ir informacijos tarnybos turi paremti vartotojų teisę ieškoti tokios informacijos, kokios jie nori.

Bibliotekos ir informacijos tarnybos turi gerbti savo vartotojų privatumą ir pripažinti, kad šaltiniai, kuriais jie naudojami, turi išlikti konfidencialūs.

Bibliotekų ir informacijos tarnybų pareiga palengvinti ir tiekti viešą prieigą prie kokybiškos informacijos ir bendravimo. Vartotojams turi būti padedama mokant juos būtiniausių įgūdžių ir suteikiant tinkamą aplinką, kur jie laisvai ir saugiai galėtų naudotis savo pasirinkta informacija.

Šalia naudingų informacijos išteklių internete yra netinkamos, klaidinančios, įžeidžiančios medžiagos. Bibliotekininkai turi teikti vartotojams informaciją ir patarimus, kad išmokytų juos naudingai ir veiksmingai naudotis internetu ir elektronine informacija. Bibliotekininkai turi aktyviai tiekti ir palengvinti atsakingą prieigą prie kokybiškos interneto informacijos visiems vartotojams, įskaitant vaikus ir jaunimą.

Prieiga prie interneto kartu su kitomis pagrindinėmis paslaugomis bibliotekose ir informacijos tarnybose turi būti nemokama.

Manifesto įgyvendinimas

IFLA ragina tarptautinę bendruomenę paremti interneto prieinamumą visame pasaulyje, ypačiai besivystančiose šalyse, kad tokiu būdu visiems būtų užtikrinta pasaulinė interneto informacijos nauda.

IFLA ragina šalių vyriausybes kurti nacionalinę informacijos infrastruktūrą, kuri užtikrintų interneto prieinamumą visiems gyventojams.

IFLA ragina visas vyriausybes paremti nevaržomą prieigą prie interneto bibliotekose ir informacijos tarnybose bei priešintis bet kokiems cenzūros ar apribojimo bandymams.

IFLA siūlo bibliotekinei visuomenei ir įstatymų leidėjams nacionaliniu ir vietiniu mastu sukurti strategijas, taisykles, planus, kurie paremtų šiame Manifeste išreikštus principus.

Manifestą parengė IFLA/FAIFE, patvirtino IFLA Vykdomoji taryba 2002 m. kovo 27 d. Hagoje, Nyderlanduose. Paskelbta 2002 m. gegužės 1 d., priimta 2002 m. rugpjūčio 23 d. Glasgow.

Iš anglų k. vertė J. Stasevičiūtė ir A. Glosienė

*Tekstas anglų k. – <http://www.ifla.org/III/misc/im-e.htm>